מתודעה לפעולה

ידע ונכונות לתרומת חלב-אם לבנק חלב בקרב אימהות לפגים

תמר פרבר • אירינה צ'ודיקוביץ • לירן טמיר־הוסטובסקי • יגאל פלכט • אילנה ליבשיץ־ריבן

מחלקת פגים וטיפול נמרץ יילודים, בית החולים לילדים ע"ש אדמונד ולילי ספרא, המרכז הרפואי שיבא, רמת גן
המחלקה למדעי אחיות, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר שבע

רקע ומטרות

חלב-אם תרום הינו החלופה המועדפת לפגים כאשר חלב-האם אינו זמין. בנק חלב-האם הלאומי, שהחל לפעול בישראל בשנת 2020, יצר הקשר חדש לתרומת חלב-אם.

מטרה: להעריך ידע, עמדות ונכונות לתרומת חלב-אם בקרב אימהות לפגים ולזהות גורמים הקשורים לנכונות לתרום.

שיטות

מערך המחקר: מחקר חתך משולב - כמותי ואיכותני.

משתתפות: אימהות לפגים שאושפזו בפגייה שלישונית, 2023-2024.

איסוף הנתונים: שאלון מובנה, 38 פריטים שבחן ידע, עמדות, נכונות לתרומה, מאפייני הנקה ומשתנים סוציו-דמוגרפיים; שאלות פתוחות וניתוח תמטי.

תוצאות

משתתפות

אימהות	N=81 (76% היענות)
גיל	31.5 ± 5.2 שנים
שבוע היריון	32.0 ± 3.2
בזוגיות	97.5%
עובדות	91.2%

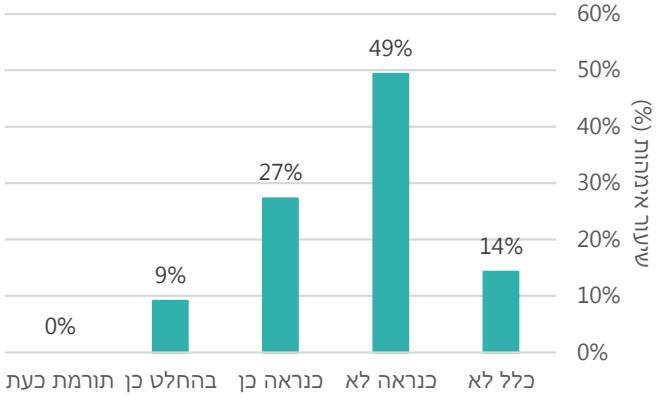
ידע

מודעות לקיום בנק חלב-אם	77%
שיעור תשובות נכונות	69%
מידע קיים נתפס כבלתי מספק	89%

עמדות

תרומת חלב היא מעשה חסד	87.7%
תומכות בחיזוק בנק חלב-אם	81.5%
חלב-אם תרום חיוני עבור פגים	75.3%

נכונות לתרום

הממצאים מבוססים על תשובותיהן של 77 אימהות לשאלת הנכונות לתרום.

כ-1/3 הביעו נכונות לתרום חלב-אם.

כ־70% ציינו כי היו שוקלות לתרום אילו הייתה להן כמות מספקת של חלב.

במועד איסוף הנתונים אף אחת מהמשתתפות לא הייתה תורמת פעילה.

הקשר לנכונות לתרום

קשר מובהק סטטיסטי

עמדות פרו־חברתיות

r = 0.337, p = 0.003

ללא קשר מובהק סטטיסטי

- רמת הידע וניסיון קודם בהנקה
- מאפיינים דמוגרפיים וקליניים
- חשיפה לחלב-אם תרום

ממצאים איכותניים נבחרים

שלושה נושאים מייצגים שעלו בניתוח התמטי

אספקת חלב	מידע	מניעים
"אם הייתה לי כמות מספקת של חלב, הייתי תורמת, אבל לא על חשבון התינוק שלי".	*"רציתי מידע ברור ומוסדר יותר; לא ידעתי למה לצפות בתהליך התרומה".*	*"תרומת חלב יכולה להציל תינוק אחר. ליווי של תורמת היה מקל עלי יותר".*
חסם חשש ממחסור בחלב לתינוק	**צורך** מידע ברור, נגיש ומותאם לתורמת	**מניע מרכזי** הרצון לסייע לפגים אחרים

דיון, מסקנות והמלצות

מודעות גבוהה ועמדות חיוביות יוצרות בסיס לקידום תרומת חלב-אם בפגייה.

הנכונות לתרום נמצאה קשורה לעמדות פרו-חברתיות, ולא לרמת הידע.

אימהות לפגים מביעות נכונות לתרום, אך מתמודדות עם חסמים בדרך לתרומה בפועל.

המענה צריך לשלב מידע מותאם, התייחסות לחשש ממחסור בחלב ופישוט תהליך התרומה.

מענה מותאם עשוי לצמצם את החסמים שבין הנכונות לתרום לבין התרומה בפועל.